

A neveléstudomány és a határtudományok kapcsolata a pedagógiai folyóiratok tükrében

Biró Zsuzsanna Hanna – Sanda István Dániel

Országos Neveléstudományi Konferencia

2007 október 25-27.

Budapest, MTA székháza

Kutatásunk tárgya

- A francia-német kutatás lépései
 1. A neveléstudomány képviselőinek kommunikációs tevékenysége (megjelenése szakmai folyóiratokban)
 2. **A neveléstudományi folyóiratok szerzőinek tudományterületek szerinti besorolása**
 3. A hivatkozásokban felbukkanó periodikák tudományterületek szerinti besorolása
 4. A neveléstudományi tanulmányokban leggyakrabban meghivatkozott szerzők (referenciaszemélyek) listája
 5. Azon személyek listája, akikről szövegek születtek

A kutatás célja

A német-francia kutatás általános célja:

a neveléstudomány társadalmi konstitúciójának és reprodukciójának elemzése kvalitatív és kvantitatív módszerekkel

A 2. lépésben elvégzett kutatás célja:

annak bemutatása, hogy a neveléstudomány reprezentatív folyóirataiban publikáló szerzők milyen mértékben kerülnek ki a neveléstudomány képviselői közül, ill. mely tudományok képviselői vesznek részt még jelentősebb arányban a pedagógiai vagy oktatáspolitikai tárgyú diskurzusokban

A folyóiratok kiválasztása

Fő kritériumok:

- tematikusan a folyóiratok öleljék fel a nevelés-oktatás minden területét (thematische Allgemeinheit)
- reprezentativitás a magyar neveléstudományra nézve (fachliche Repräsentativität)
- folyamatos megjelenés (kontinuierliche Erscheinungsweise)

Németország:

Zeitschrift für Pädagogik, Pädagogische Rundschau, Bildung und Erziehung

Franciaország:

Revue française de pédagogie, Sciences de l'éducation, Dossiers de l'éducation; Orientation Scolaire et Professionnelle, Société Alfred Binet & Théodore Simon Bulletin, Pratiques de Formation

Magyarország:

Educatio, Iskolakultúra, Magyar Pedagógia, Új Pedagógiai Szemle

A vizsgált korszak és népszerűség

- Németország és Franciaország
 - 1955-1985
 - mintavételi eljárással 9 év (vizsgált korszak eleje, közepe és vége)
 - csak a főbb tanulmányok szerzői

- Magyarország
 - 1997-2006 (90 %-os feldolgozottsági szinten)
 - összes szerző

A vizsgált népszerűség nagysága

	<i>Elemzett cikkek száma</i>	<i>Szerzők összes előfordulása</i>	<i>Szerzők száma</i>
Németország	1155	1256	941
Franciaország	1503	1944	1324
Magyarország	4502	5100	2341

A vizsgált népesség megoszlása a magyar adatbázisban

	EDU	IQ	MP	ÚPSZ	Σ
<i>Cikkek száma</i>	843	1633	196	1830	4502
<i>Szerzők összes előfordulása</i>	949	1811	250	2090	5100
<i>Szerzők száma</i>	453	1086	171	891	2341

A francia-német kutatás eredménye

a szerzők tudományterületek szerinti megoszlása

	Németország		Franciaország	
<i>Neveléstudomány</i>	564	51,3 %	473	28,6 %
<i>Határterületek</i>	140	12,7 %	246	14,9 %
<i>Humán- és társadalomtudományok</i>	86	7,8 %	463	28,0 %
<i>Történettudomány, filológia</i>	10	0,9 %	29	1,8 %
<i>Természettudományok, orvostudomány</i>	13	1,2 %	26	1,6 %
<i>Egyéb tudományok</i>	5	0,5 %	16	1,0 %
<i>Nem besorolható</i>	282	25,6 %	401	24,2 %
<i>Adathiány</i>	156	-	290	-
Σ	1256	100 %	1944	100 %

Általános következtetések

□ Német neveléstudomány

- Sokkal zártabb és erősebben intézményesült, mint a francia neveléstudomány
- A neveléstudományon kívül a neveléstudománnyal határos tudományok (pedagógiai pszichológia, pedagógiai antropológia, nevelésfilozófia, nevelésszociológia, szakdidaktika stb.) képviselői jelennek meg elsősorban a szerzők között

□ Francia neveléstudomány

- Több az interdiszciplináris intézménye (ez tette szükségessé a „határterületek” felvételét)
- Pragmatikus szemléletű, elsősorban az empíriára alapozó tudományokra épül, így ezek felé sokkal nyitottabb (pszichológia, szociológia, etnográfia stb.)

Az elemzett adatbázis

- Adathiány
 - NSZK: 12,4% - F: 14,9% - M: 11,4%

- Magyar szerzői adatok
 - Folyóiratokban fellelt szerzői adatok; MTA köztestületi adatbázisa; MAB PhD-adatbázisa; Ki kicsoda 2002

- Alkalmazott változók
 - Tudományterület (francia-német kategorizáció a „határterületek” nélkül)
 - Intézménytípus (egyetem, főiskola, kutatóintézet, egyéb)
 - Nem tudományos területen dolgozók (közoktatás, pszich-ped/szoc. szolgáltatás, államigazgatás, kultúra és média, egyéb szolgáltatás (állami vagy magáncégek), civil szervezetek)
 - Minősítés (PhD/kand., MTA doktora, MTA tag)
 - Életkor a szöveg megjelenésekor

A szerzők tudományterületek szerinti besorolásának módja

- *intézmény típusa, ill. tudományos jelzője*
 - „neveléstudomány” → egyetemek pedagógiai és tanárképző egységeinek oktatói, tanár/tanítóképző főiskolák oktatói, kutatóintézetek (OKI, OI/FKI) tudományos munkatársai, múzeumok, könyvtárak vezetői, kutatói
- ahol nincs adat az intézményről, de minősített: *Miből szerezte a minősítését?*
- ahol nincs adat a minősítésről sem, de az életrajzi adataiból (Ki kicsoda 2002) vagy egyéb forrásból tudjuk róla, hogy minősített: *Mit adott meg foglalkozásként?*

Összehasonlító táblázat

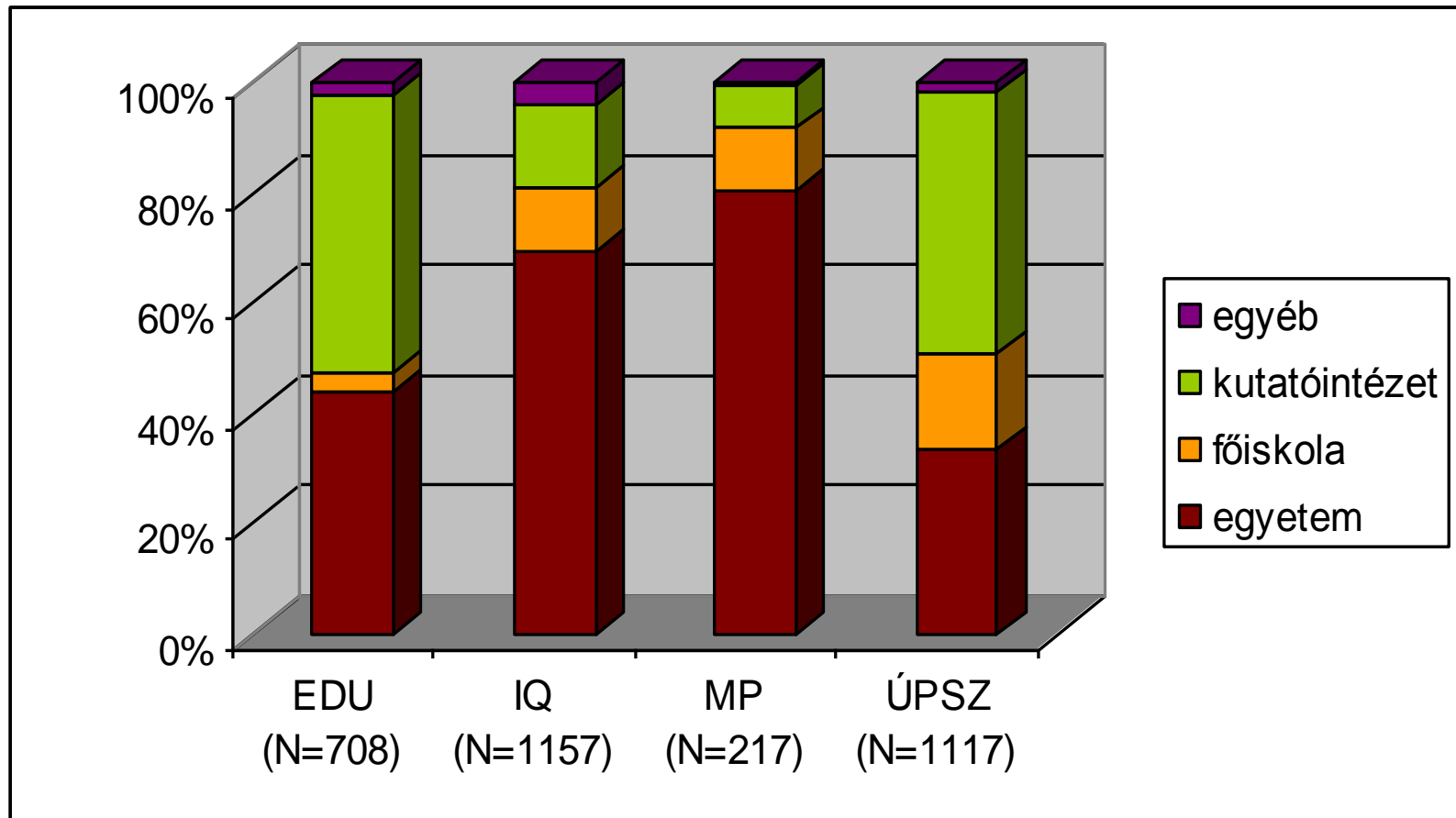
a szerzők tudományterületek szerinti megoszlása

	NSZK	F	Magyarország	
<i>Neveléstudomány</i>	51,3	28,6	49,6	43,1
<i>Határterületek</i>	12,7	14,9	-	8,5
<i>Humán- és társadalomtudományok</i>	7,8	28,0	13,9	12,7
<i>Történettudomány, filológia</i>	0,9	1,8	7,5	7,1
<i>Természettudományok, orvostudomány</i>	1,2	1,6	2,2	1,9
<i>Egyéb tudományok</i>	0,5	1,0	1,9	1,9
<i>Nem besorolható</i>	25,6	24,2	24,8	24,8
Σ	100	100	100	100

A szerzők megoszlása tudományterületek szerint a négy magyar folyóiratban

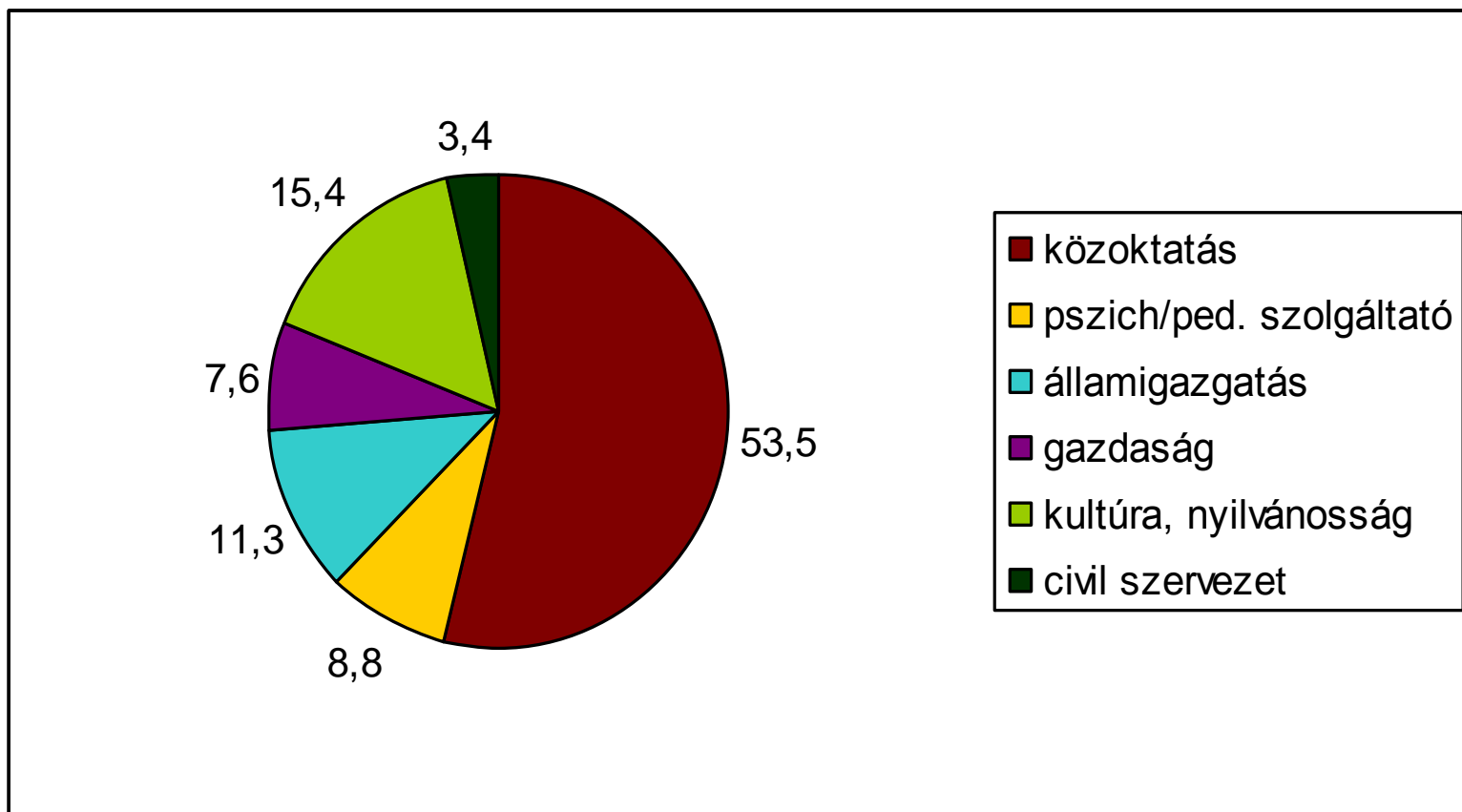
	EDU	IQ	MP	ÚPSZ
<i>Neveléstudomány</i>	60,5	39,3	71,7	51,1
<i>Humán- és társadalomtudományok</i>	28,4	14,5	10,3	7,8
<i>Történettudomány, filológia</i>	2,3	17,5	8,1	1,2
<i>Természettudományok, orvostudomány</i>	1,9	3,5	2,2	1,2
<i>Egyéb tudományok</i>	0,4	2,7	3,0	1,8
<i>Nem besorolható</i>	6,5	22,5	4,7	36,9
Σ	100	100	100	100

A szerzők intézménytípusok szerinti megoszlása

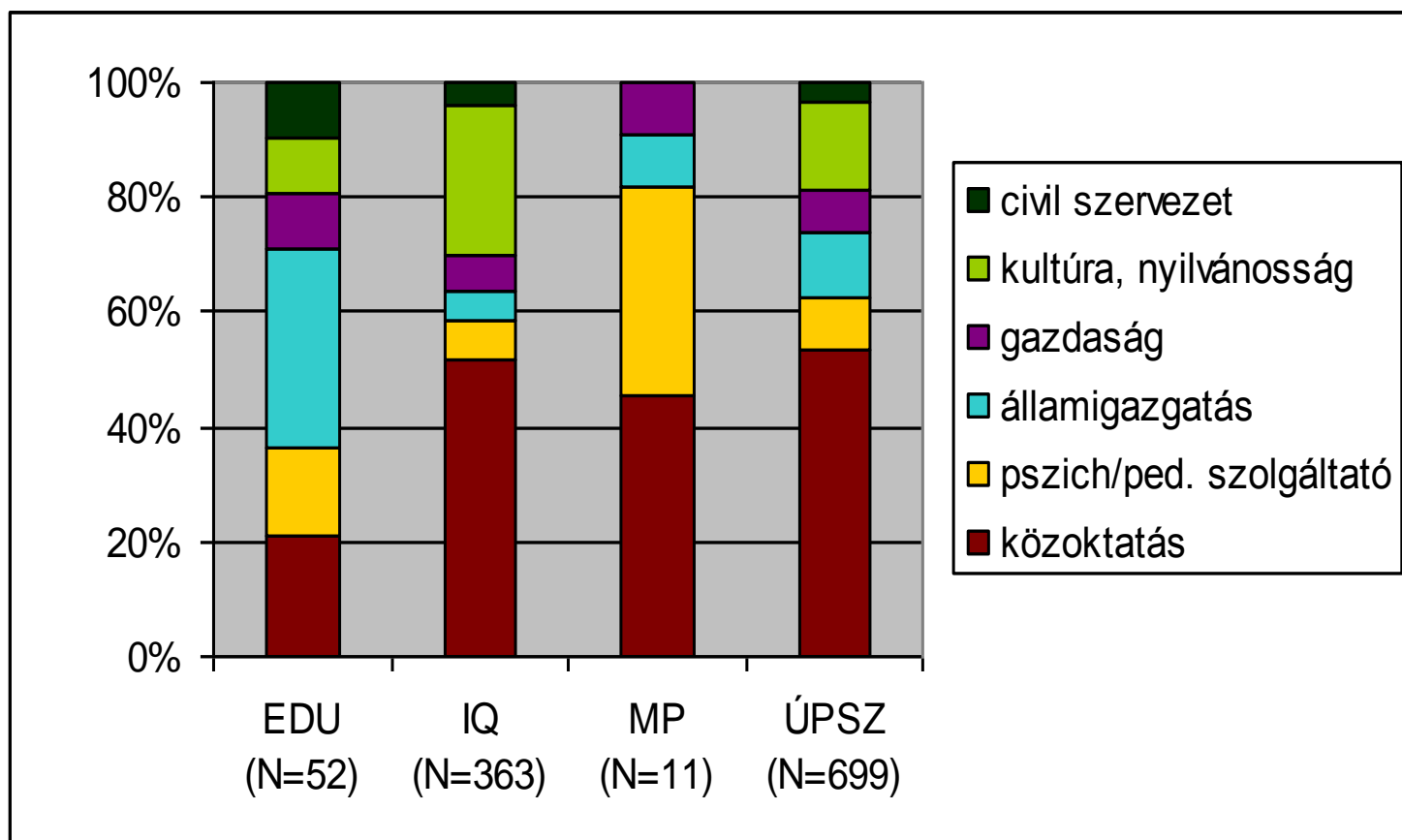

Nem tudományos intézményekben dolgozó szerzők

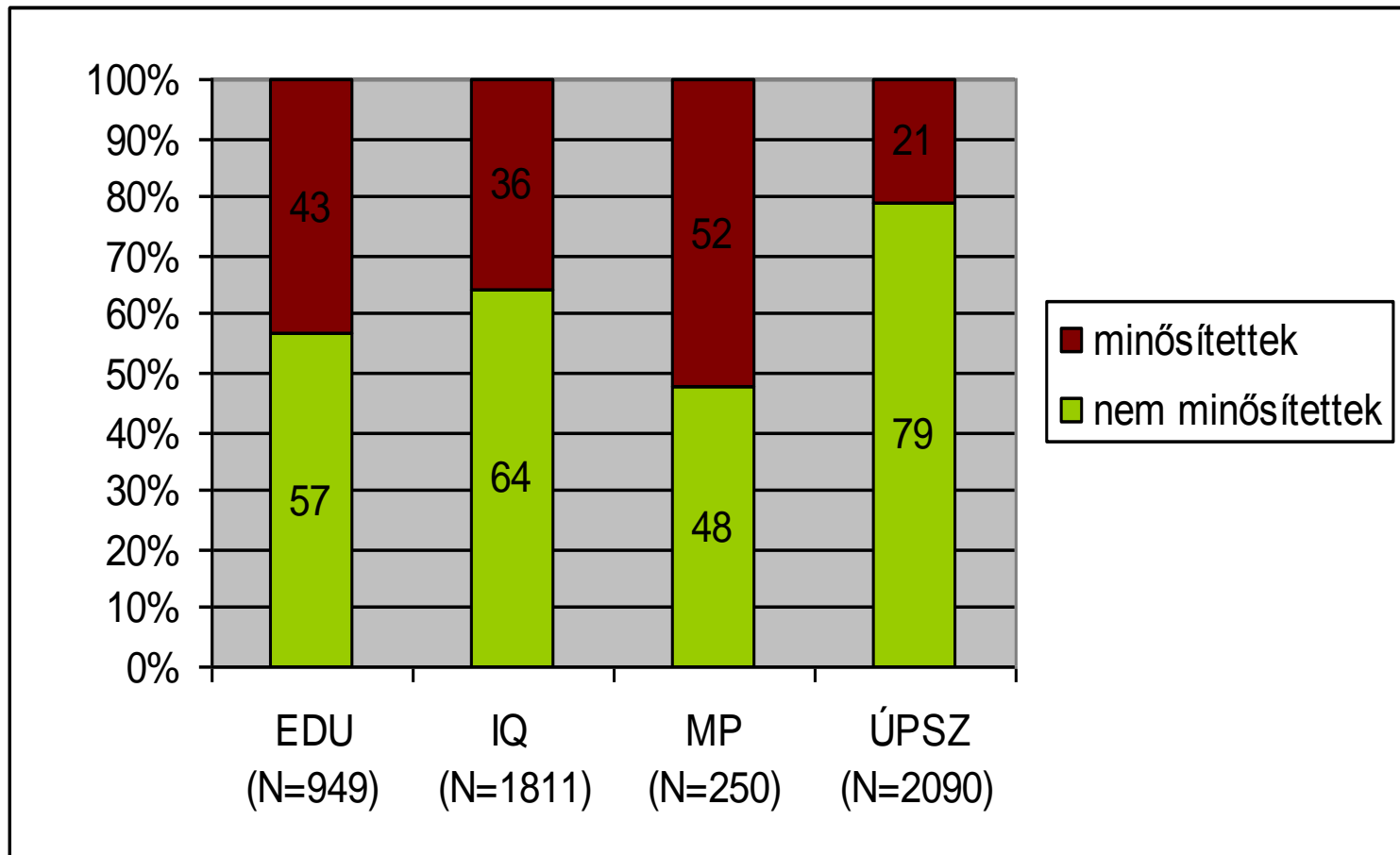
(N=1125)

Nem tudományos intézményekben dolgozó szerzők a négy magyar folyóiratban

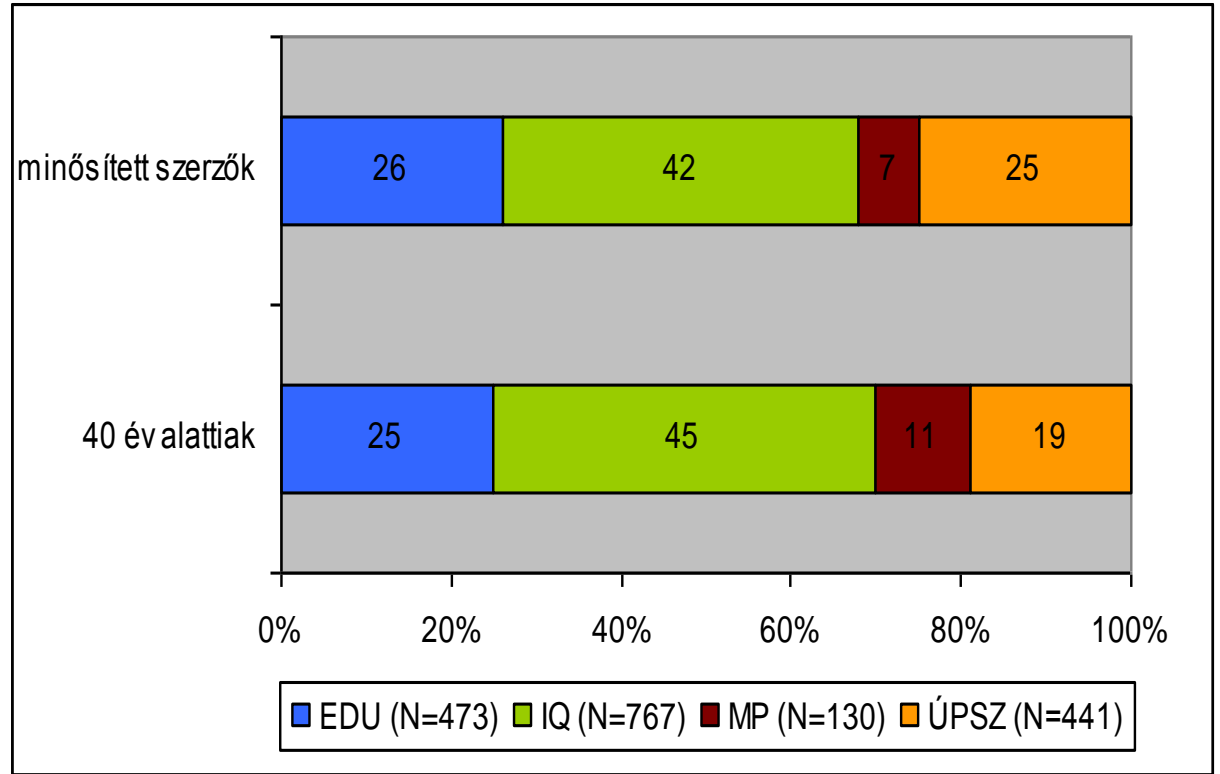

A minősített szerzők aránya a négy magyar folyóiratban

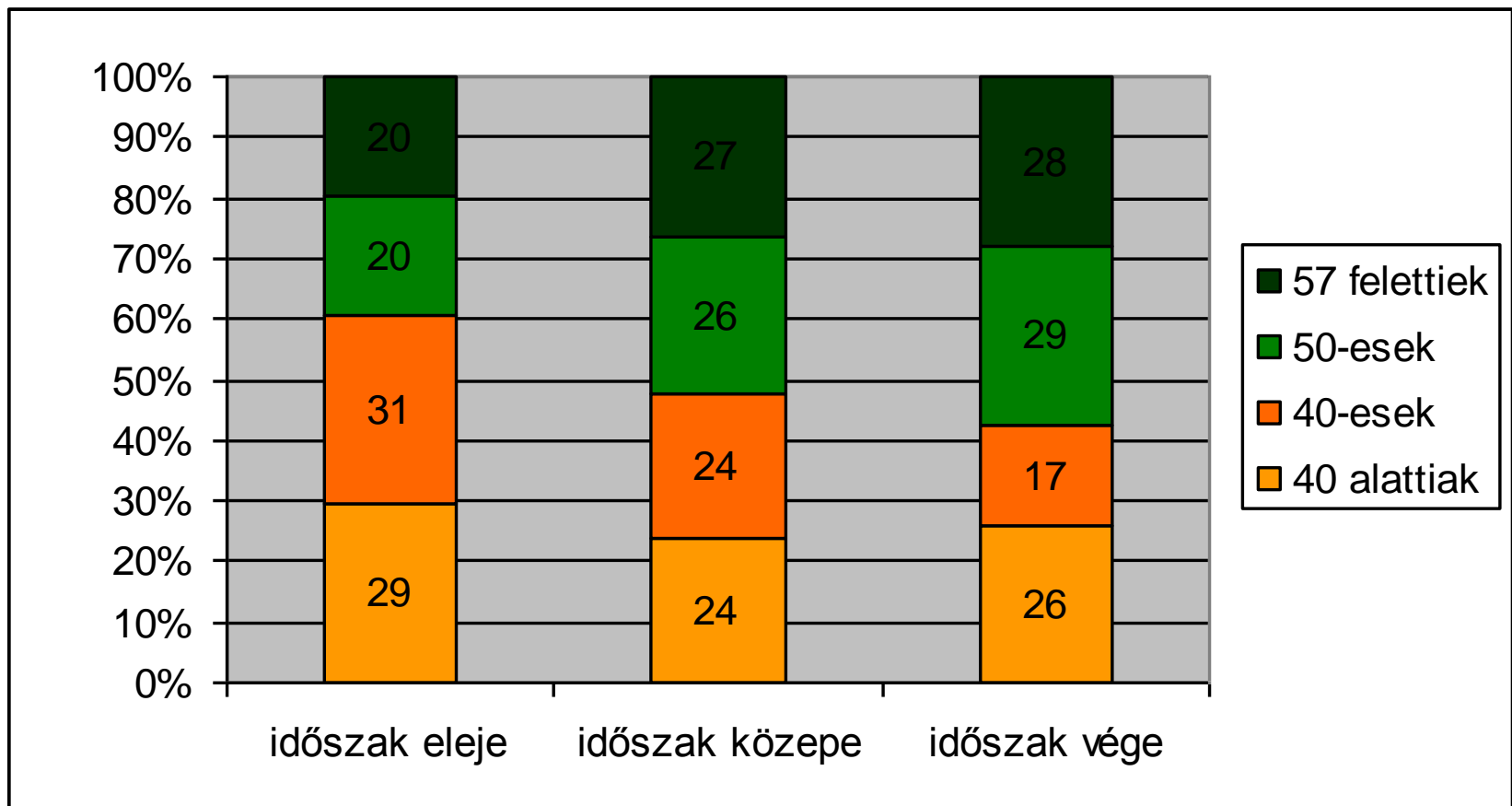

A szerzők átlag életkora és a 40 év alatti minősített szerzők jelenléte az egyes fórumokon

	Mean
EDU	49,73511
IQ	49,66873
MP	48,43537
ÚPSZ	52,06932

A korcsoportok megoszlása a vizsgált 10 év elején, közepén, végén a minősített szerzők között

A 10 legtöbbet publikáló szerző

(ábécés rendben)

EDU	IQ	MP	ÚPSZ
Bajomi Iván	Andor Mihály	Csapó Benő	Csorba F. László
Hrubos Ildikó	Benkes Zsuzsa	Csíkos Csaba	Földes Petra
Imre Anna	Csapó Benő	Csizér Kata	Györi Anna
Kozma Tamás	Fóris Ágota	Felkai László	Jakab György
Liskó Ilona	H. Nagy Péter	Géczi János	Kerber Zoltán
Nagy Péter Tibor	Halmai Tamás	Józsa Krisztián	Kőrösné Mikis Márta
Polónyi István	Liskó Ilona	Molnár Gyöngyvér	Mihály Ildikó
Tomasz Gábor	Nagy József	Nagy Péter Tibor	Pásztor Júlia
Tót Éva	Nagy Péter Tibor	Németh András	Schüttler Tamás
Török Balázs	Trencsényi László	Nikolov Marianne	Trencsényi László

25%

7%

18%

22%